

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВЛАШТУВАННЯ ЗОН ДЛЯ ВІДПОЧИНКУ В АЕРОПОРТАХ: СУЧАСНІСТЬ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Анотація. У статті надається характеристика існуючої організації відпочинку в аеропорту, що є важливим фактором уникнення негативного впливу людського фактору на аварійність польотів. У структурі аеропорту розглядаються зони відпочинку різного типу, а також виявлені їх основні функціональні елементи та принцип роботи.

Ключові слова: аеропорт, зона відпочинку, користувачі аеропорту, комфорт, лаунж зона.

Постановка проблеми. Діяльність сучасних аеропортів спрямована на безпечний та швидкий транзит пасажирів від одного пункту призначення до іншого. Але стресові ситуації, що виникають у даному переповненому багатофункціональному середовищі часто негативно впливають на основну функцію – транспортну; через людський фактор виникає ризик аварійності польотів, збільшується кількість конфліктних ситуацій. В аеропортах існує ряд проблем, що потребують вирішення. Однією з них є власне організація відпочинку для комфорту користувачів. Для цього функціонують спеціальні зони, запроектовані для кожного конкретного аеропорту відповідно до його основних потреб.

Але ці потреби поступово змінюються відповідно до сучасних соціально-економічних можливостей суспільства, вимагають розширення спектру послуг, що надаються користувачам: кімнати для особистого відпочинку, бізнес-зали тощо. Деякі аеропорти також надають додаткові послуги: фітнес-центри, кінотеатри, казино, ігрові майданчики для дітей і т. д. У даній статті визначається номенклатура зон відпочинку, найпоширеніших у міжнародній практиці та розглядається можливість їх влаштування у структурі нових та існуючих вітчизняних аеропортів.

Мета публікації – на основі вивчення зарубіжного проектного досвіду визначити основні зони відпочинку в аеропортах.

Виклад основного матеріалу. Пасажиропотік в аеропортах більшості країн світу зростає з кожним роком, згідно даних the ACI Monthly Traffic Statistics Collection за 2014 рік [4]. Велика кількість людей навколо та кількість

послідовних, необхідних для безпечного та комфортного перельоту операцій, зумовлює виникнення стресових ситуацій. Через це користувачі аеропортів, (а саме – пасажирів, працівників та відвідувачів [7]), потребують спеціалізованих зон для відпочинку під час очікування, захищених від шумного середовища та інших негативних явищ, пов'язаних із роботою всього механізму аеровокзалу.

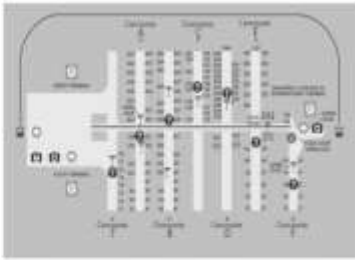

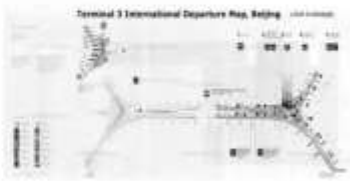

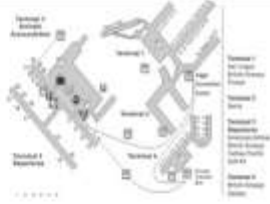

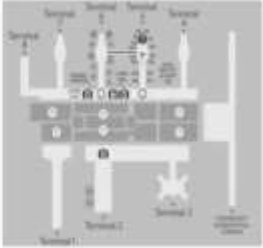

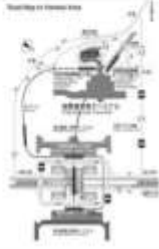

Для розширеного аналізу зон для відпочинку в аеропортах світу необхідно розглянути насамперед найбільш завантажені з них, де концентрація пасажирів на найвищому рівні, рівень складності роботи авіаційного персоналу та кількість функціональних процесів найбільші, а відповідно і загроза впливу антропогенного фактору на польоти є досить великою.

Виявлено, що найбільш поширеною зоною для відпочинку в зарубіжних аеропортах є *лаунж зони (ЛЗ)*, так звані Lounges (табл.1), що почали існувати ще у 50-х роках ХХ ст. Компанія Priority Pass, що забезпечує доступ до цих зон налічує 700 лаунжів у 400 містах 120 країн світу [3]. Основна функція таких зон – забезпечення місця відпочинку на період очікування пасажирів літака. До їх основних функціональних складових можна віднести: зали підвищеного комфорту, бізнес-зали, кафе-бари, салони краси, сімейні та ванні кімнати тощо. ЛЗ включені в планувальну структуру аеропорту та можуть бути влаштовані у будь-якій кімнаті без спеціалізованих вимог. Доступ у даному випадку надається лише пасажирів 1 та бізнес класів, також існують окремі ЛЗ для екіпажів літаків на період між польотами.

До іншого виду організації відпочинку можна віднести *культурно-розважальні зони (КРЗ)* – місця влаштування нетипових для аеропорту функцій, які набирають все більшого поширення у світовій практиці [10], а саме:

- казино у Франкфуртському аеропорту (Німеччина);
- океанаріум, Міжнародний аеропорт Ванкувер (Канада);
- спа-центр, музей та арт-галерея в аеропорту Вантаа (Гельсінкі, Фінляндія);
- музей авіації та бібліотека Міжнародний аеропорт Сан-Франциско (США);
- гольф-клуб Аль Газаль, Міжнародний аеропорт Абу-Дабі (ОАЕ);
- ковзанка, аеропорт Інчхон (Сеул, Південна Корея);
- кінотеатр в аеропорту Чек Лап Кок (Гонконг, КНР);
- готель для тварин, аеропорту Мельбурна (Австралія).

Вони влаштовуються на території терміналів або у його планувальній структурі в залежності від функції з доступом для всіх пасажирів та відвідувачів, проте не для працівників.

Назва аеропорту	Місце	Країна	Площа (кв. м)	План	Зони відпочинку	Корисна площа	Функції	Тип зони	
Міжнародний Аеропорт Хартсфілд-Джексон (Hartsfield-Jackson Atlanta International Airport) 	Атланта	США	55,884,352		5 лаундж залів 	Па	У кожному терміналі	- зал підвищеного комфорту; - ванна кімната; - кафе-бар; - бізнес-зал.	 Лаундж
Міжнародний аеропорт Шоуду (Beijing Capital International Airport) 	Пекін	Китай	48,901,898		8 лаундж залів 	Па	Термінали 2, 3	- зал підвищеного комфорту; - кафе-бар; - ванна кімната.	 Лаундж
Аеропорт Хітроу (London Heathrow Airport) 	Лондон	Велика Британія	42,052,880		6 лаундж залів 	Па	Терм. 1, 2, Б, 3, 4	- зал підвищеного комфорту; - ресторан; - ванна кімната; - салон краси.	 Лаундж
Міжнародний аеропорт Лос-Анджелеса (Los Angeles International Airport) 	Лос-Анджелес	США	41,206,998		5 лаундж залів 	Па	Термінали 2, 6, 7, 8	- зал підвищеного комфорту; - кафе-бар; - конференц-зал.	 Лаундж
Міжнародний аеропорт Токіо Ханеда (Tokyo International Airport) 	Токіо	Японія	40,043,658		6 лаундж залів 	Па	Термінали 1, 2	- зал підвищеного комфорту; - кафе-бар; - бізнес-зал; - ванні кімнати.	 Лаундж

Таблиця 1. Аналіз лаундж зон в трьох найбільших* аеропортах світу (*за даними the ACI MonthlyTrafficStatisticsCollection [4])

Під час проведення дослідження [6] були виявлені аеропорти, в яких зони відпочинку для пасажирів організовані у вигляді *відкритих зелених зон*. Практика влаштування даного типу середовища починає набирати обертів у проектній практиці, часто отримуючи реалізацію. Так парки та групи зелених насаджень можуть знаходитись в середині терміналу, а також розміщуватися на верхніх поверхах чи на наближеній території. Користуватися даною зоною можуть всі пасажирів і деякі групи працівників. Найкращим прикладом влаштування ландшафтно-рекреаційних територій є:

– аеропорт Суванабхумі, Бангкок (рис.1, а), де на першому поверсі відкриваються виходи у сад, стилізований під море [5];

– аеропорт Інчхон, Південна Корея (рис.1, б), включає сади, водоспади, зелені майданчики, тут будуть застосовані найновіші енергозберігаючі технології, оптимізовано природну вентиляцію, освітлення і великомасштабну установку фотоелементів [2];

– аеропорт Чангі, Сингапур (рис.1, в), фасади та зали якого оформлені в стилі «Тропічне місто», а у Терміналі 2 розташований сад як всередині, так і на даху [9];

– аеропорт Схіпхол, Нідерланди (рис.1, г) має унікальний простір з безліччю зелених майданчиків із сидіннями органічної форми, великими деревами всередині терміналу та на даху [1].

Щодо основних сучасних тенденцій у організації зон відпочинку в аеропорту, то яскравим прикладом є *персональні кімнати*, такі як комірка індивідуального користування для 1-2 пасажирів Сліпбокс (Sleepbox) (рис. 2, а) та Обсідіон (Obsideon) (рис. 2, б). Поки вони пристосовані лише для пасажирів, проте в подальшому можливе їх використання також і для працівників.

Проект є невеликим мобільним приміщенням (бокс) розміром 2,5 x 1,6 м в плані і заввишки від 2,5 до 3-х метрів. Одна з унікальних переваг Сліпбокс полягає в тому, що його можна встановлювати в «чистій» зоні аеропорту, безпосередньо біля виходів до літаків. Бокс може бути виконаний з дерева, металу і пластика. Комірка Обсідіон – це велике колесо, в якому є місце для сидіння та лежання або роботи на комп'ютері [8].

Також у кожному аеропорту передбачені кімнати матері та дитини, пеленальні, ігрові майданчики для наймолодших пасажирів.

Таким чином, виявлено, що зона відпочинку є невід'ємним елементом структури аеропорту, який забезпечує потреби та комфорт користувачів авіатранспорту. Сучасні тенденції свідчать про подальший стрімкий розвиток організації даних зон як традиційними методами, так і за допомогою незвичних та випереджаючих свій час архітектурних рішень

а)

б)

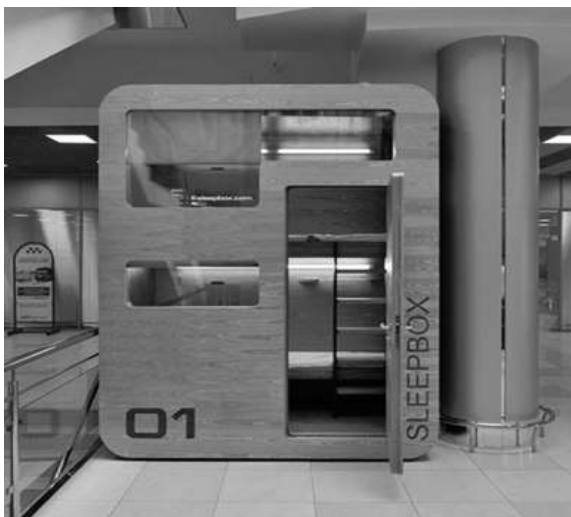

в)

г)

Рис. 1. Парки в аэропортах

а)

б)

Рис. 2. Комірки для пасажирів, а – Sleepbox в аеропорту Шереметьєво, Росія; б – проект комірки Obsideon

Висновки

У даній статті розглянуто зарубіжний досвід організації зон відпочинку в аеропортах різних країн світу. Проведений аналіз виявив номенклатуру основних зон відпочинку, що забезпечують комфорт та одночасно зменшують негативний вплив людського фактору на аварійність польотів. До таких зон можна віднести:

- лаунж зони з різним функціональним наповненням;
- культурно-розважальні зони;
- відкриті зелені зони;
- зони індивідуального відпочинку;
- зони догляду за дітьми.

Кожна з цих зон характеризується наявністю необхідних функцій для певного виду користувачів та має свої переваги та недоліки. У подальших дослідженнях доцільно розглянути вітчизняний досвід влаштування зон для відпочинку в аеропортах для проведення повноцінного аналізу їх архітектурно-планувальної організації.

Література

1. Airport Parknuopen!– [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу:<http://www.schiphol.nl/Reizigers/OpSchiphol/SchipholAirportPark>. — Назва з екрану.
2. IncheonInternationalAirport – Terminal 2 / Gensler. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.archdaily.com/433754/>. — Назва з екрану.
3. PriorityPassistheworld'slargestindependentairportloungeaccessprogram. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.prioritypass.com>. — Назва з екрану.
4. YeartodatePassengerTraffic. July 2014. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.aci.aero/Data-Centre/Monthly-Traffic-Data/Passenger-Summary/Year-to-date>. — Назва з екрану.
5. Аэропорт Бангкока Suvarnabhumi. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://myasia.su/marshrutyi/aeroport-bangkoka-suvarnabhumi/>. — Назва з екрану.
6. Лисюк І. А. Комплексна організація ландшафтно-рекреаційного середовища в аеропортах/ Проблеми розвитку міського середовища: Наук.-техн. збірник / — К.: НАУ, 2014.- Вип. 1(11). — 504с., С. 197-206

7. Лисюк І.А., Чемакіна О.В. Особливості формування архітектурного середовища центру релаксації в аеропорту/ Проблеми розвитку міського середовища: Наук.-техн. збірник / — К. : НАУ, 2013., Вип. 9. — 239с., С. 89-94.

8. Проблема сна/отдыха в аэропортах может быть решена. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://mandruy.com/informaciya/sovety/problema-snaotdyha-v-aeroportah-mozhet-byt-reshena>. — Назва з екрану.

9. Самый зеленый аэропорт мира. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.infoniac.ru/news/Samyi-zelenyi-aeroport-mira.html>. — Назва з екрану.

10. Способы небанально провести время в аэропорту. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://m.forbes.ru/article.php?id=79639>. — Назва з екрану.

Аннотация. В статье дана характеристика существующей организации зон отдыха в аэропорту, что является важным фактором предотвращения негативного влияния человеческого фактора на аварийность полетов. Рассматриваются зоны отдыха различного типа в структуре аэропорта, а также выявлены их основные функциональные элементы и принцип работы.

Ключевые слова: аэропорт, зона отдыха, пользователи аэропорта, комфорт, лаунж зона.

Abstract. The article provides characteristics of the existing organization of rest at the airport, which is an important factor in preventing the negative impact of human factors on the accident flight. Discusses various types of recreation areas in the structure of the airport, and also are identified their main functional elements and principle of operation.

Key words: airport, recreation area, users of the airport, the comfort, the lounge area.